

Barn og rom

På hvilken måte kan farger i arkitektur og interiør påvirke barn og personalets opplevelse og bruk av rom?

Cecilie Nessjø Bjerken

[kandidatnummer: 3014]

**Bacheloroppgave
[BHBAC3910]**

Børsa, mai, 2020

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

Forord.....	4
Innledning	5
1.1 Bakgrunn for valg av tema	5
1.2 Presentasjon av problemstilling	6
1.3 Oppgavens disposisjon	6
Teori.....	7
1.4 Nyere barnehager	7
1.5 Pedagogene og arkitektene	7
1.6 Arkitektur og rom	8
1.7 Mennesket som subjekt.....	8
1.8 Farger	9
1.8.1 Fargenes påvirkning.....	10
1.8.2 Fargenes egenskaper	11
1.8.3 Barns fargepreferanser	13
1.9 Hva sier egentlig forskning om hvordan farger påvirker oss?	13
Metode	16
1.10 Valg av metode.....	16
1.11 Kvalitativ metode	17
1.11.1 Intervju som metode	17
1.11.2 Observasjon som metode	18
1.12 Gjennomføring.....	19
1.13 Metodekritikk	19
1.14 Etske retningslinjer	20
Funn og drøfting.....	22
1.15 Arkitektene om rommet.....	22
1.16 Subjektiv forståelse av fargenes påvirkning	24
1.17 Bruk av barnehagen rom.....	27
1.18 Rommets muligheter	28
Oppsummering av oppgaven/ Avslutning.....	30
Litteraturliste.....	31

Vedlegg	33
1.19 Samtykkeerklæring	33
1.20 Intervjuguide personalet	35
1.21 Intervju Arkitekter	36

Forord

Etter tre år på Dronning Mauds Minne høgskole er det med blandede følelser jeg leverer min bacheloroppgave. Jeg er svært glad for å snart kunne kalle meg selv for barnehagelærer, samtidig er det spesielt og vemodig at tiden som student snart er over (for denne gang). Denne oppgaven har først og fremst vært spennende, lærerik og interessant, men også omfattende og tidkrevende. I denne prosessen har jeg vært svært heldig å ha et utvalg flotte og behjelpelige mennesker rundt meg som har bidratt til å kunne gjennomføre dette. Jeg ønsker å takke mine informanter som ønsket å stille opp å dele sine kunnskaper og erfaringer med meg, samt mine flinke veiledere for støtte og god hjelp. En spesielt stor takk til min mann og familie som har vært svært støttende og har stilt opp med pass av barn i denne tidkrevende prosessen. Men mest av alt, takk til mine fantastiske barn som har vært svært tålmodig, forståelsesfull og støttende.

Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Jeg har gjennom hele livet vært glad i farger. Når jeg var liten var farger ofte en grunn til heftige søskenkrangler med min søster. Siden hun er eldst hadde hun naturlig nok størst makt i søskenforholdet, noe som førte til at jeg alltid fikk velge farge sist. Det var i forhold til farge på klær, farge på leker og farge på godteri osv. Nederlaget var like stort hver gang jeg ikke fikk velge fargen jeg likte best. Type klær hadde ikke mye å si, men jeg var svært nøye på hvilken farge de hadde. Slik er det også for meg i dag, når jeg går i butikken er det alltid fargen på klærne jeg velger før jeg ser hvordan de ellers ser ut. Fargene på klærne representerer også hvordan jeg føler meg. På dager jeg er i veldig godt humør, bruker jeg ofte klær med friske farger, å tør å bruke mer farger enn jeg ville gjort på en eventuelt trist gråværsdag.

Noe som har hatt stor betydning for valg av tema er erfaringer fra praksisperiodene gjennom barnehagelærerutdanningen. Gjennom utdanningen har jeg utført praksis i flere ulike barnehager hvor det har vært stor forskjell på arkitektur, innredning og interiør. Jeg har sett nærmere på hvordan barna og personalet har tatt i bruk rommene, noe som også har vært svært variert. Noen rom var estetisk fine å se på, godt utarbeidet, hvor det tydelig var lagt mye arbeid i å utforme til det beste for brukerne av barnehagen. Andre rom har vært slitne, lite innbydende, lite funksjonell, å virket litt nedprioritert av personalet. I de ulike barnehagene har jeg observert forskjellen på hvordan rommene har blitt tatt i bruk av barna og i forhold til hvordan de har blitt utarbeidet. De siste tiårene har det blitt mer og mer fokus på barnehagens rom. Jeg synes arbeidet med utarbeiding av rom med fokus på barns medvirkning har vært svært spennende, noe som har ført til at jeg ønsker å skrive om tema «barn og rom» i denne oppgaven. I rammeplan for barnehagen blir det skrevet at barnehagen skal ivareta barns behov for lek og at personalet blant annet skal organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20).

I den siste praksisperioden var jeg i en ny og svært fargerik barnehage. Første gang jeg gikk inn dørene i barnehagen følte jeg bare på en stor glede av å møte så mye farger. Noen uker ut i praksisperioden opplevde jeg at det var delte meninger om fargene. Noen ga uttrykk for at det påvirket dem, mens andre brydde seg lite om fargene. Dette fanget min interesse å bidro til at jeg ønsket å skrive om farger i barn og rom bacheloroppgaven. I oppgaven kommer jeg

til å gå grundig inn i forklaringen av fenomenet farger, da interessen for fargene i sammenheng med tema barn og rom gir en stor motivasjon til å tilegne meg mest mulig kunnskap om fenomenet.

1.2 Presentasjon av problemstilling

«På hvilken måte kan farger i arkitektur og interiør påvirke barn og personales opplevelse og bruk av barnehagens rom?»

1.3 Oppgavens disposisjon

Denne oppgaven er delt opp i sju deler. Jeg har nå skrevet om bakgrunnen for valg av oppgave og presentert min problemstilling for denne oppgaven. Videre kommer teorikapittelet med teori som belyser mine funn og som er relevant for min problemstilling. Deretter kommer metodekapittelet hvor jeg skriver om metode, valg av metode, metodekritikk og etiske retningslinjer. I kapitelet funn og drøfting, drøfter jeg de ulike funnene med relevant teori. Til slutt vil jeg skrive en kort oppsummering og avslutning, som etterfølges av litteraturliste og vedlegg.

Teori

1.4 Nyere barnehager

I barnehagebyggene kan vi se at det uttrykker både ideologiske, økonomiske og profesjonelle interesser i barn og barndom. Et nytt barnehagebygg er ofte utformet av ulike profesjoner. De er prosjektert og utformet av arkitekter, i samarbeid med økonomer, byråkrater og pedagoger. Rommene i barnehagebygg viser til forestillinger om barn som er skapt gjennom historien, og som tar med seg ideer om danning oppdragelse, utdanning og samfunn. I et barnehagebygg, rom og i materiell kan vi i stor grad finne spor etter mennesker som har ønsket å gjøre noe med barn, barnehage og pedagogikk. Derfor kan vi si at barnehagens innredninger ikke bare belyser strømninger som er aktuelle i dag, men at vi kan se spor tilbake til tidligere tider. Disse sporene forteller oss noe, de gir både muligheter og begrensninger, men er likevel fylt med prioriteringer og verdier. Sporene kommuniserer, gir muligheter og begrensninger og er fylt med verdier og prioriteringer. På bakgrunn av dette kan vi si at arkitektene skaper viktige rammer for det pedagogiske arbeidet som skal foregå i barnehagen (Nordtømme, 2012, s. 215).

I barnehagen har barnehagelærere ulik oppfatning og kompetanse av fysisk miljø. I tilnærmingen til nye barnehagebygg, er det mange som fremhever at bygget gir nye muligheter, men det er også flere som opplever at de nye byggene er som en strevsom og utydelig ramme for barnehagevirksomheten. Personalets kompetanse og motivasjon vil spille inn, men selve bygget vil også være en medvirkende faktor for hvilke muligheter som skapes (Becher & Evenstad, 2012, s. 102). I følge Bruno Latour (1996) er bygget en performativ agent, som styrer og påvirker hva som blir mulig å gjøre. Den organisatoriske utformingen og innredningen i bygget, gir viktige forutsetninger for barn og voksnes handlingsrom, samtidig som de har muligheter for å være aktører i å påvirke det fysiske systemet de handler i (Becher & Evenstad, 2012, s. 102).

1.5 Pedagogene og arkitektene

I barnehagefeltet er det ingen forskning som gir holdepunkter for å hevde at spesielle måter å organisere barnehagearealet på i seg selv fremmer eller hemmer pedagogiske målsettinger. Men det finnes det forskning og erfaringer som sier noe om at dialogen mellom arkitektur/bygg og pedagogiske målsettinger er veldig viktig. Samspillet mellom arkitekturmessige og pedagogiske ideer kan støtte opp under hverandre. Med dette må

materialitet i pedagogiske institusjoner tenkes sammen med pedagogiske intensjoner (Becher & Evenstad, 2012, s. 95).

1.6 Arkitektur og rom

I boka om kunst og håndverk i barnehagen skriver Jørgen Moe at alle blir påvirket av det som er rundt oss, både bevisst og ubevisst. Derfor er det kanskje ikke så rart at barn og rom har fått stor oppmerksomhet de siste årene.

Noen rom føles godt å oppholde seg i, noen rom får vi lyst til å løpe, mens andre får man lyst til å hviske i. Når vi oppholder oss i disse rommene, bruker vi sansene våre. I motsetning til ting vi kjøper oss eller klærne vi selv velger å gå med, vil arkitekturen være noe vi bare må velge å forholde oss til, på godt og vondt. Vi kan ikke bare velge bort den arkitekturen vi ikke liker. Vi kan forsøke å unngå den så godt det lar seg gjøre, men det kan bli vanskelig om det for eksempel er arbeidsplassen vår. Gjennom hele livet er vi omgitt av arkitektur og romlige løsninger som har stor påvirkning på oss. Det gjør noe med hvordan vi oppfører oss, beveger oss, integrerer med hverandre, vår psyke og til og med helsen vår blir påvirket av omgivelsene. Det romlige og arkitekturen er noe som påvirker oss alle, og som barnehagelærere har vi ansvar for arkitektur og romløsninger. Det kan ofte være en konflikt med det som er det beste for barnet og de voksnes preferanser. I forhold til arkitektur er det ofte begrenset hvor mye du kan være med å påvirke i en barnehage, men når det gjelder romlige løsninger og interiør, har du en viktig stemme. Vi kan bare tenke på hvor mye fargene i rommet påvirker oss (Moe, 2018, s. 179).

1.7 Mennesket som subjekt

I barnehagen trenger barna innholdsrike rom som inviterer til utforskning og lek. I forhold til hvordan barn skaper seg erfaringer som aktive subjekter, så har rom og materiell stor betydning for dette. Det er viktig med disse erfaringene i forhold hvordan barn oppfatter seg selv og hverandre (Nordtømme, 2012, s. 213).

Barnehagens rom endres og forandres, og den foranderligheten er gjenstand for, og knyttes til hvordan barn tar i bruk rommet. Forståelsen av barn som *human beings* og barns rettigheter gjør at subjektposisjonen til barn har blitt styrket det siste tiåret (Nordtømme, 2012, s. 215). Dette har ført til et større fokus på å gi barn mulighet til å bidra til å skape den pedagogiske praksis. Barns muligheter til deltakelse og lek, og deres forståelse av seg selv, beskriver

Etienne Wenger (1998) som *power-sharing-position* og sier noe om hvordan barna opplever å ha mulighet til å ta kontroll og initiativ som lærende subjekter.

Solveig Nordtømme har undersøkt hvordan rom og materialer har betydning for barns læring og meningsskaping. Hun forstår meningsskaping grunnleggende menneskelig og noe som også handler om menneskets rettethet mot verden. Gjennom dialog og samspill, søker mennesket etter mening og etter å ta del i livet sammen med andre (Nordtømme, 2012, s. 216).

Hvilke muligheter barn har til å posisjonerer seg og til å lese rommets koder, gir muligheter til å delta og skape mening i fellesskap sammen med andre. Barns ferdigheter og erfaringer kan bidra til å bestemme om materiell og rom i det hele tatt appellerer til bruk og handling.

Filosofen, Michel Foucault (1999) viser i sine tekster hvordan samfunnsinstitusjoner som sykehus, fengsel, skoler og barnehager kan organisere med disiplinerende hensikt.

Eksempelvis i skolebygg med pulter satt opp i rette rader og lærerens opphøyde podium viser hvordan makthavere kontrollerte og disiplinerte individene. I hverdagslivet gjennom organiserte timeplaner, gruppeinndelinger og ansvarsområder forsterkes disiplin og kontroll.

Pedagogikken og de fysiske omgivelsene spiller sammen på måter som vanskeliggjør eller muliggjør barns som aktive subjekter. Disiplinering i barnehagen blir uttrykt gjennom arbeidsfordeling, dagsrytme og gruppeinndelinger.

Innredning av rom bidrar til å regulere barnas bevegelser, eksempelvis hvor det er lov til å klatre, løpe eller hvor det forventes at de må holde seg i ro. Barna reguleres og styres på ulike måter, og denne styringer skjer gjennom verbale uttrykk og organisering (Nordtømme, 2012, s. 218). «*I følge konstruksjonistiske perspektiver inneholder ikke fysiske strukturer, materiell som leketøy, eller verktøy noen iboende mening eller betydning i seg selv, men mening skapes i møte med en bruker i en kulturell kontekst*» (Becher & Evenstad, 2012, s. 101).

1.8 Farger

Kine Angelo er interiørarkitekt og universitetslektor ved Institutt for arkitektur og teknologi ved NTNU. I en artikkel som omhandler farger og psykologi sier hun at mennesker har utviklet fargesyn for å skille mellom objekter, og mellom objekt og bakgrunn. Dette for å kunne oppdage farer, finne mat og for å lettere motta informasjon vi har behov for å kunne overleve. De første par månene etter fødselen er menneskets fargesyn dårlig utviklet, men deretter vil de aller fleste barn kunne skille alle farger fra fargespekteret. Så farger betyr like mye for barn, som det gjør for voksne (Freuchen, 2018).

I boka om kunst og håndverk i barnehagen skriver Vigdis Dagsdatter Øien innledningsvis i kapittelet om farger, hvordan vi ikke kan unngå farger i omgivelsene våre. Farger påvirker humøret vårt og påvirker å preger hverdagen vår i stor grad. Hun viser til eksempel der vi ser fargen på klærne før vi ser klærne og vi ser fargen på bygget før vi ser bygget (Øien, 2018, s. 295). I barnehagen er farger noe som må praktiseres, de kan ikke leses eller fortelles om. Ved å praktisere fargene gjennom utforskning og egenerfarte opplevelser, blir barna kjent med fargene. Siden farger er en naturlig del av helheten i en barnehagehverdag, kan den knyttes opp mot nesten all aktivitet. Derfor bør personalet ha kunnskap om farger, vite hvilke muligheter som ligger i og bruke dem og kjenne fargenes påvirkningskraft (Øien, 2018, s. 295).

1.8.1 Fargenes påvirkning

Tove Steinbo skriver i boken fargene forteller, at lysets forskjellige bølgelengder har ulik energi. Det vil med andre ord si at farger har ulike egenskaper og påvirker oss på ulike måter. Det er ikke bare øynene vi er avhengige av for å kunne se farge, de ytterste lagene av huden vår og hodeskallen er også mottagelig for fargepåvirkning (Steinbo, 2020, s. 30). På denne måten påvirkes også blinde av farge på lik linje med seende. Det er helt utrolig, men blinde mennesker kan også lære seg å se farger med hendene. Farger setter i gang tanker og følelser, de vekker minner og drømmer og setter sitt preg på personligheten vår. På grunn av lysets enorme hastighet på ca. 300 000 km i sekundet, blir farger den raskeste formen for kommunikasjon. Gjennom det universelle fargespråket snakker fargene til oss. Derfor er det av stor betydning å kunne dette språket for å bruke fargene mer bevisst (Steinbo, 2020, s. 33).

Psykolog Trine Helen Fjeldstad sier at farger trener den venstre hjernehalvdelen til å forklare å beskrive situasjoner og ting rundt oss, og derfor er farger så viktig for barn. Hun mener man skal være forsiktig med sterke farger, særlig på barnerom, da dette har en effekt på sinnet til barnet. Hun sier at barnerommet skal barnet ha mulighet til trivsel i lek, og finne ro og balanse for søvn. Jo mer intense farger man bruker, desto mer spenninger vil barna kunne oppleve. Fjeldstad sier en konsekvens av for sterke farger kan gi utslag for søvnvansker eller at leken blir mer uselvstendig. Dette vil kunne føre til at barnet i større grad vil søke følelsesregulering fra en voksen. Hun mener i motsetning til sterke farger, vil duse og delikate farger gi lettere søvn, gi barnet en større sinnsro og bidra til mer selvstendig lek. Fjeldstad påpeker at det ikke handler så mye om fargen i seg selv, men fargens styrke. Videre peker hun på studier som viser at barn trives med duse-og varme farger på vegger og gardiner, da disse fargene bidrar til en

trygghetsfølelse, i motsetning til hvite og kalde rom uten gardiner. Et rom med farger bidrar til lek og kreativitet, noe som er en viktig trening for voksenlivet (Freuchen, 2018).

Fargeekspert, Dagny Thurmann-Moe forteller at blått, blågrønt og grønt er farger mennesker generelt sett responderer best på. De varme fargene som varm rosa, rødt, oransje og gult, veldig grovt sett er oppkvikkende. Farger som grønt, kalde lillatoner, og blått er de kjølige tonene som er beroligende. Thurmann- Moe sier også at mennesker trenger nyanserike og behagelige fargepaletter, da fargeløse omgivelser ikke er optimalt for mennesker (Freuchen, 2018).

1.8.2 Fargenes egenskaper

Tove Steinbo har skrevet et kapittel i boken «fargene forteller», hvor hun skriver om fargenes egenskaper – På godt og vondt.

Rødt:

Steinbo skriver at rødt er som en sterk vitamininnsprøyting, da den både gir oss ekstra energi og varme. Men man må også være oppmerksom på at den røde fargen nesten kan virke skremmende på enkelte. Hun sier at rødt er en aktiv farge der man finner vitalitet og styrke. Men det er også en dramatisk farge, og med for mye rødt kan det lede til stress, sinne og aggresjon. Den røde fargen øker pulsfrekvens, blodtrykk, muskelstyrken, forbrenningen og pumper adrenalin ut i kroppen (Steinbo, 2020, s. 40). Hun skriver også at rødt ikke anbefales hvis du er sint og i følelsesmessig ubalanse, eller lider av ADHD (Steinbo, 2020, s. 41).

Oransje:

Steinbo skriver at også oransje oppfordrer til bevegelse og fysisk aktivitet, men i forhold til rødt som har så mye vilje i seg, er den oransje fargen mye mer følsom, vennlig og humoristisk. Oransje øker livsgleder og bidrar til at samtaler flyter lett og spøkefullt, den stimulerer til lek og aktiviteter. Men fargen har også en uro i seg. Den gir en følelse av at noe må skje hele tiden, og kan derfor øke rastløsheten hos urolige personer.

Oransje representerer entusiasme, og den stimulerer praktisk kreativitet, spontanitet og sjenerøsitet (Steinbo, 2020, s. 41). Den oransje fargeenergien får oss til å fokusere på dens positive sider, og at den er et antidepressiv, er hevet over tvil. Steinbo beskriver fargen som livsgledens farge (Steinbo, 2020, s. 42).

Gult:

Gult stimulerer blant annet til presisjon, logikk og objektivitet. Det er en nysgjerrig og intens farge som ikke lar oss være i fred. Selv om farger i utgangspunktet er stimulerende, kommer den liksom mot oss, og kan bli svært irriterende for mange. Gult bør for eksempel ikke brukes hvis man har migrene. Fargen er urolig, og det er vel derfor mange barn og voksne kan ha utfordringer med å sove i et gult rom. Mange opplever fargen som positiv og optimistisk, siden det er solens og lysets farge. Gult er også den første fargen spedbarn oppfatter. Nyere forskning viser at gult kan hjelpe ved skrive- og lesevansker (Steinbo, 2020, s. 42).

Grønt:

Steinbo skriver at grønt er en følelsesdominert og romantisk farge, og siden den ligger midt i fargespekteret, står den for balanse. Fargen er hverken varm eller kald, mental eller fysisk. Den uttrykker harmoni, er trøstende og omsorgsfull, men kan også bli for full av følelser og overbeskyttende. Den grønne fargen roer nerver og muskler, demper stress og er stillestående og fremmer ikke bevegelse. Tvert i mot kan den grønne fargen gjøre deg lite aktiv og handlingslammet (Steinbo, 2020, s. 43).

Blått:

Fargen blå kjøler og roer oss ned. Steinbo skriver at når vi utsettes for blått synker pulsfrekvensen, åndedrettet og blodtrykket. Den blå fargen bidrar til å fjerne hverdagens stress og hjelper oss til å sove på kveldene. Selve fargeenergien kan virke svært ulikt på oss alt etter hvor mørk eller lys blåfargen er. Lys blå gir inntrykk av rom, og virker flyktig og lett. Mørk blå kan derimot virke mystisk, tung og sørgmodig. Den kan få oss til å føle oss melankolske, kanskje derfor uttrykket - «feeling blue». Men på mange områder kan den blå fargeenergien også være til stor hjelp. Barn som er for tidlig født med leversvikt og barn med gulsott blir bestrålt med blått lys. Den bidrar også til å styrke kommunikasjon, både muntlig og skriftlig. (Steinbo, 2020, s. 44).

Fiolet:

Fiolet byr på så mye kreativitet og inspirasjon at det nesten bobler over. Innen skolemedisin og ved flere typer lidelser benyttes ultrafiolet lys, som ikke er synlig for det menneskelige øyet. I fargen ligger det en styrke og vilje som kan være ganske ekstrem. Fiolet kan også være trist og glad. Det kommer av at den mørkeste nyansen kan bli sørgmodig og mystisk, mens den lyse kan virke frisk, ungdommelig og glad (Steinbo, 2020, s. 47).

1.8.3 Barns fargepreferanser

Øien skriver at de aller fleste barn elsker farger, og det å holde på med farger. Det å leve i en fargeløs verden blir som å være fargeblind eller som å mangle en sans.

Når det kommer til barns fargepreferanser når det skapes miljø for barn, har forskere innen interiørdesign funnet ut at designere ikke tar nok hensyn. Valg av farger og materialer velges ut i fra hva de voksne liker og som er moderne og trendy (Øien, 2018, s. 304).

Nye barnehager og skoler som blir bygd i dag, har en betydelig bruk av hvite vegger, grå gulv og hvit innredning, til tross for at barn ikke liker disse fargene noe særlig. Også ungdommer på videregående skoler foretrekker farger i rommet fremfor hvite rom. Øien viser til undersøkelser av fargepreferanser i innemiljø hos barn i 3-5 årsalderen, der de hadde størst preferanser for fargen rød, mens lilla kom på andreplass. Barna foretrakk i snitt kjølige farger fremfor varme farger (Øien, 2018, s. 304). Oransje og gul kom nederst på listen, mens rødt, rosa og lilla er i henhold til studiet barnas favoritter. I undersøkelsen kom det også frem at majoriteten av barna foretrekker skarpe farger. Men selv om skarpe farger er foretrukket hos barn, kan for overdreven fargestimulering bli litt i overkant. Ut i fra pedagogiske og fargepsykologiske synspunkter kan knallfarger i uansett sammenheng ha uheldig effekt. Med stigende alder minker preferansen for sterke farger. Menneskers fargepreferanser endres med alderen, og eldre folk, på samme måte som barn, har en tendens til å like blå farger (Øien, 2018, s. 205).

1.9 Hva sier egentlig forskning om hvordan farger påvirker oss?

Ulla Gjeset Schjølberg skriver «*Interiørdesignere elsker å fortelle oss at fargen på omgivelsene våre har mye – kanskje alt – å si for hvordan vi føler oss, hvor produktive vi er og hvilken personlighetstype vi har.*» (Schjølberg, 2016). Hun skriver at det slett ikke er sjeldent at disse påstandene henvises til forskning.

«*Men hva sier forskningen egentlig om hvordan farger påvirker oss? Og går det an å si at de har lik effekt på oss alle?*» (Schjølberg, 2016).

Assisterende professor ved BI, Klemens Knöferle er ekspert på hvordan sanseinntrykk påvirker oss som forbrukere, deriblant farger. Knöferle sier i en artikkel til forskning.no at det er viktig å skille mellom det forskere faktisk vet og det markedsførere gjør.

Han trekker fram et eksempel med det at grønn forbindes med naturen, og sier dette er nok ikke basert på forskning. Selv om man tenker på natur når man ser grønt, så trenger ikke det nødvendigvis å bety at reaksjonen med medfødt. Man har da antakeligvis gjennom ulike opplevelser gjennom livet, utviklet assosiasjoner.

Knöferle forteller at det finnes mange studier som undersøker hvordan vi reagerer på farger. Internasjonale studier som Knöferle selv ikke har deltatt i, tyder på at hvite og grå vegger blir sett på som lite kreative og kjedelig, og at ved å tilføye litt farger på kontoret øker stemningen blant de ansatte. Knöferle er skeptisk til mye av forskningen der ute, selv om mye som tyder på at farger har en effekt på oss mennesker (Schjølberg, 2016).

Ofte er det metoden som er problemer med disse studiene. «*Når vi snakker om farger, glemmer vi at det finnes mange ulike aspekter ved farge.*» (Schjølberg, 2016).

Når Knöferle sier andre aspekter, mener han for eksempel hvor mørk eller lys fargen er eller hvor svak eller sterk den er.

Den australske fargepsykologen, Zena O'Connor påpeker også svakheter med tidligere studier, der det blir påvist sammenhenger mellom farge og reaksjoner. Hun skriver i en e-post til forskning.no at ofte hadde forskerne på forhånd bestemt seg om at sammenhengen fantes og derfor ble det iverksatt studier som kunne bevise denne koblingen. Det ble sjeldent brukt mer enn seks til tolv fargeprøver og ikke mer enn ti forsøkspersoner i studiene. Hun sier også at disse små funnene ble overført til mye større kontekster, som gjerne en hel befolkning (Schjølberg, 2016).

Spørsmålet om farger kan ha en universell og nærmest medfødt effekt, lurte også selveste NASA på, da de i 1988 gjorde en undersøkelse om dette stemte. Dette for å finne ut hvilken farge på interiøret i et romskip kunne ha. Konklusjonen forskerne kom frem til var at det var lite trolig at vi har noen form for medfødte reaksjoner, hverken psykisk eller fysisk på farger. NASA tror at det er våre assosiasjoner til farger som kan utløse en fysisk reaksjon, og ikke det at vi har en forhåndsinnstilt reaksjon på farger (Wise & Wise, 1988, s. 110-116).

I følge Zena O'Connor er det viktig å ha i bakhodet at de oppfatningene vi har av farge er påvirket av flere individuelle faktorer. Hun mener at farger som har en universell effekt, finnes det svært få av. Hun forklarer videre i artikkelen at sammenheng mellom farge og reaksjon kan være påvirket av alt i fra kjønn, alder, hukommelse og kultur, noe som kan være

svært komplisert. Måten vi reagerer på, varierer fra person til person og kan vær vidt forskjellig (Schjølberg, 2016).

Knöferle nevner en farge som kanskje har en tilsvarende effekt på oss alle. Det er altså fargen rød. For å finne ut om dette stemmer, undersøkte Knöferle om fargen har en kulturell effekt. Det skorter ikke på forskning når det gjelder fargen rød. Det er gjort undersøkelser om hvordan mennesker fra ulike kulturer reagerer på farger, men undersøkelser viser at farge ikke har universell effekt på oss. Det er blitt gjort flere studier i forhold til om fargen rød på kvinner kan vekke interessen hos menn. Psykolog Noam Sphancer prøver altså å vise en sammenheng mellom fargen rød og attraksjon, der rødt altså kan kobles til menneskelig opphisselse. Andre psykologer drar denne sammenhengen i tvil. Psykolog Susan Krauss Whitbourne har gjennom et annet studie som viser at spedbarn foretrekker fargen rød fremfor grønn, uavhengig av kjønn. Hun spekulerer i om evner til å oppdage farger som er viktig for å overleve, er universell, men de fargene vi foretrekker kan settes opp mot hva vi assosierer med den, som også er kulturelt bestemt (Schjølberg, 2016).

Metode

Vitenskapelig metode er teknikker eller framgangsmåter for å gi svar på flere typer forskningsspørsmål. Målet med metode er å bringe frem informasjon om den sosiale virkeligheten, og kunnskap om hvordan informasjonen kan analyseres. Det handler om å samle inn data, analysere og tolke datamaterialet, og dette blir da en sentral del av empirisk forskning (Bergsland & Jæger, 2014, s. 66).

Tor Arnfinn Kleven sier at forskning starter med en undring og et spørsmål, og deretter fortsetter med et arbeid for å belyse eller besvare spørsmålet (Kleven, 2016, s. 16). Den systematiske framgangsmåten som metode bidrar til, kan eksplisiteres slik at leseren har mulighet til å følge undersøkelsen og nå frem til det samme resultatet på de samme premissene som er beskrevet i undersøkelsen. Metode og systematikk regnes altså som kjernen i vitenskap (Rienecker, Jørgensen & Skov, 2013, s. 187).

Videre i dette kapittelet vil jeg først beskrive hva om kjennetegner kvalitativ metode, intervju som metode og observasjon som metode. Videre skriver om metodekritikk og til slutt etiske retningslinjer.

1.10 Valg av metode

I denne oppgaven har problemstillingen min vært avgjørende for valg av metode for å finne svar. Min nysgjerrighet og interesse for hvordan farge påvirker barn og personalets opplevelse og bruk av rom har vært utgangspunktet for valg problemstillingen. Når det kommer til forskning er alltid problemstillingen som er avgjørende for hvordan metode man bruker for å finne svar. Kvalitativ forskning har flere tilnærminger, og er avhengig av hvordan problemstillingen er formulert. Uansett hvilken tilnærming man har, er et av kjennetegnene ved kvalitative studier at man tar for seg et lite og relativt ensartet felt og går i dybden av det. Forskerens nærhet til forskningsfeltet er også et kjennetegn ved kvalitativ forskning (Moen & Karlsdóttir, 2015, s. 9). Det ble derfor ble det viktig for meg å bruke en metode som belyser de ulike grupper i personalets og arkitekters synspunkter, førkunnskaper og erfaringer. For å få innsyn i dette bli intervju og observasjoner avgjørende. På grunnlag av dette ble valg av metode i oppgaven kvalitativ metode.

1.11 Kvalitativ metode

Kvalitativ metode er at man tar for seg et lite og relativt ensartet og geografisk begrenset felt og går i dybden på det. Et kjennetegn til kvalitativ forskning er også forskerens nærhet til forskningsfeltet (Moen & Karlsdóttir, 2015, s. 9). I Kvalitativ studie er tilnærmingen gjerne helhetsorientert til fenomenet som skal studeres. Forskeren vil forsøke å se sammenhenger og få tak i totaliteten. Gestaltpsykologene sier: «*Helheten er mer enn summen av de enkelte delene.*» (Løkken & Søbstad, 2013, s. 35).

Når det gjelder den kvalitative forskningen er et av de viktigste målene innenfor pedagogikken, å gi fyldige beskrivelser av kontekster, aktiviteter, og deltageres oppfatninger. En slik type forskning skjer på bred basis når det kommer til formål, metoder og forskningsfelt (Guðmundsdóttir, 2015, s. 16). Ved å ta utgangspunkt i et aktuelt tema, som alltid vil innebære en begrenset del av informantens liv, skal forskeren få innsikt i deres handlinger, refleksjoner og begrunnelser som er grunnlaget for deres praksis. Det er ikke bare informantens ord slik de kommer frem i det skriftlige datamaterialet forskeren skal presentere, men forskeren skal også komme bak de ordene informanten uttrykker, slik at man finner en dypere mening i det som ligger i dem (Moen & Karlsdóttir, 2015, s. 10)

1.11.1 Intervju som metode

Intervju som metode er viktig å beherske når man skal arbeide i en pedagogisk sammenheng. Det som kjennetegner et intervju er at en person, som er intervjueren, stiller spørsmål til en annen person, som er intervjupersonen, som skal svare på spørsmålene. Spørsmålene som stilles er formulert muntlig, og det er intervjueren som skal registrere svarene. Svarene intervjueren får kan registreres skriftlig, men også enda bedre gjennom opptaksverktøy som transkriberes i ettertid. Et intervju er en utveksling av synspunkter og erfaringer som utvikler ny kunnskap. Når man skal gjennomføre forskningsintervju handler det ofte om å innhente beskrivelser fra livsverdenen til den som blir intervjuet, for å så beskrive og tolke det som blir fortalt. Intervjuet er en konversasjon som har en viss hensikt og struktur (Løkken & Søbstad, 2013, s. 104). I kvalitative intervjuer er hovedpoenget at den som intervjuer lar informanten formulere svarene sine selv. I slike intervjuer er det vanlig at intervjuene er mindre standardiserte, men mer ustrukturerte og åpne. Med denne type intervju er fordelene at man lettere finner kjernepunktene i det emne man vil studere (Løkken & Søbstad, 2013, s. 107). I et intervju kan man også ha en delvis strukturert tilnærming, der tema forskeren ønsker å spørre om er bestemt på forhånd, men at rekkefølgen av temaene kan bestemmes underveis i

intervjuet. På denne måten får forskeren til å følge informantens fortelling, og samtidig få den informasjonen om det temaet som er bestemt i utgangspunktet. For å kunne knytte spørsmålene til informantens forutsetninger, er fleksibilitet viktig fra intervjueren sin side. Å la informanten bringe frem andre uplanlagte temaer er også viktig (Thagaard, 2009, s. 89).

I min oppgave har jeg i forkant av intervjuene utarbeidet intervjuguider for kunne dekke tema for min oppgave. For å undersøke de individuelle forskjellene personalet opplever, har jeg har stilt informantene spørsmål som kan gi beskrivelser om deres opplevelser og erfaringer som kan bidra til å gi meg kunnskap for finne svar på min problemstilling. I intervjuguiden har jeg utarbeidet flere hovedspørsmål, samt forberedte flere oppfølgingsspørsmål for å føre ha mulighet til å føre dialogen videre og i en retning som passer opp mot min problemstilling. En intervjuguide inneholder ofte en liste med spørsmål eller temaer som en ønsker å ta opp i intervjuet. Spørsmålene er uttenkt på forhånd, og dermed kan en intervjuguide betraktes som en ramme for samtalen som skal gjennomføres. For uten dette står intervjueren fritt til å endre rekkefølgen av de ulike spørsmålene, samt stille oppfølgingsspørsmål eller klargjøre informantens utsagn. Dette bidrar til en mer fleksibel situasjon som sikrer at visse problemstillinger blir tatt opp, men uten at føringene blir markert. Både intervjueren og informanten, får da mulighet til å vinkle samtalen ut fra egne perspektiver (Løkken & Søbstad, 2013, s. 107).

1.11.2 Observasjon som metode

Gjennom deltagende observasjon har jeg tilegnet meg egne opplevelser og erfaringer av den aktuelle barnehagen jeg skriver om i denne oppgaven. Gjennom å være tilstede i barnehagehverdagen har jeg fått mulighet til å erfare de rommene som mine informanter forteller om i oppgaven. I det daglige observerer vi hver dag, og det er ikke noe vi selv kan la være å gjøre. Samtidig som vi observerer, prøver vi ofte å tolke. Når vi tolker gir ulike hendelser mening for oss, selv om vi ikke alltid har sikkerhet for at tolkninger er rett. Deltagende observasjon betraktes som en underkategori under ustrukturert observasjon. Observatøren deltar selv i den prosessen som observeres. Deltagelsen kan variere fra å delta så aktivt så lagt som mulig samme vilkår som dem som blir observert, til å være like passiv som en tilskuer på sidelinjen (Kleven, 2016, s. 41).

1.12 Gjennomføring

Planlegging av bacheloroppgaven begynte ganske tidlig i semesteret, da jeg under praksisperioden ble svært inspirert av fargene på interiøret og arkitekturen i praksisbarnehagen. Etter å fått godkjent intervjuguide av veiledere, oppsøkte jeg kontorene til arkitektene som hadde prosjektert barnehagen. Intervjuer foregikk på arkitektenes møterom med to av arkitektene tilstede, samt en medstudent som skulle bidra med å notere. Intervjuet hadde en delvis strukturert tilnærming, slik at jeg kunne stille oppfølgings spørsmål når informanten var inne på noe som var interessant for min oppgave. Jeg oppdaget tidlig at jeg hadde for få spørsmål i intervjuguiden, og måtte derfor forsøke å utdype og bygge videre på de spørsmålene jeg hadde. Jeg føler jeg fikk en god dialog med informantene, noe jeg tenker kommer av at jeg hadde forkunnskaper om barnehagen, slik at jeg kunne spørre om hvorfor de hadde tatt de ulike valgene. Når forskeren har satt seg godt inn i informantens situasjon på forhånd, har man et godt utgangspunkt for et vellykket intervju. Det er da Nødvendig å stille spørsmål som er relevante for informanten (Thagaard, 2009, s. 91).

Etter å ha fått godkjent intervjuguidene som skulle brukes i intervju av personalet i barnehagen, ble det avtalt intervju med informantene. På grunn av myndighetenes anbefalinger om i ikke møte personer man ikke er i nær relasjon med på grunn av Covid-19 viruset, ble telefonintervju løsningen. I intervjuet var jeg interessert i å høre hvilke kunnskaper og erfaringer de hadde, samt hvordan opplevelse de hadde av den nåværende avdelingen. Jeg føler jeg fikk opparbeidet en god dialog med begge informantene, selv om jeg synes telefonintervju var noe utfordrende. Intervjuene varte noe lengre enn jeg hadde forventet, da jeg måtte utarbeide en del oppfølgings spørsmål for å ikke spore av det tema vi var inne på.

1.13 Metodekritikk

Når jeg skulle begynne prosessen med å samle inn datamaterialer til denne oppgaven ble barnehagene stengt på grunn av Covid-19 viruset. Dette medførte utfordringer både i forhold til observasjoner i barnehagen og i forhold til å møte informantene mine til intervju. Før nedstenging av barnehagene og restriksjoner med å møte andre personer rakk jeg å gjennomføre et intervju med arkitektene som prosjekterte barnehagen. Jeg hadde i utgangspunktet planlagt å gjennomføre intervjuet med skolens båndopptaker, men samme dag som intervjuet ble skolens campus stengt på grunn av Covid-19 viruset, slik at jeg ikke fikk hentet ut lyd-opptaker til intervjuet. Løsningen ble å ta med meg en medstudent som kunne

notere samtidig som jeg intervjuet arkitektene, dette for å kunne fokusere bedre på selve dialogen i intervjuet og de som skulle intervjues. Det å ta notater underveis i et intervju kan være med på å redusere den personlige kontakten mellom intervjuer og informant. Det kan også bli utfordrende når det kommer til å skrive ned viktige ting informantene sier (Thagaard, 2009, s. 102).

På grunn av Covid-19 viruset ble også de planlagte observasjonene ikke mulig å gjennomføre, derfor ble jeg nødt til å ta utgangspunkt i deltagende observasjoner som jeg har hatt i barnehagen tidligere gjennom praksis. Jeg hadde håpet på å kunne intervju styrer i barnehagen, samt utføre intervju med barn, noe som heller ikke ble mulig på grunn av nedstenging av barnehager. Jeg tenker at intervju med barn hadde kunne bidratt til at oppgaven hadde vært mer rettet mot barneperspektivet, å ikke bare fått personalets opplevelser. Også flere av informantene jeg hadde avtaler med, hadde ikke lenger mulighet til å stille til intervju på grunn av nedstengingen, noe som førte til at jeg måtte skaffe nye informanter på et sent tidspunkt i prosessen. Informantene jeg til slutt kom i kontakt med, er personalet jeg kjenner fra før gjennom praksis. I intervjuet ble min forkunnskap og relasjon til informantene en utfordring. Når jeg stilte spørsmål, fikk jeg svar på en måte som om jeg visste hva de mente eller snakke om. Dette tenker jeg kan ha påvirket intervjuet slik at jeg fikk mindre utdypende svar fra informantene enn om jeg ikke hadde noen relasjon til de fra før. På grunn av Covid-19 viruset så kunne jeg ikke møte informantene, å intervjuene måtte utføres gjennom Skype samtale, noe synes jeg bød på flere utfordringer. Til tider var lyden utfordrende noe jeg føler var veldig forstyrrende. En annen utfordring var å ikke kunne lese kroppsspråk, eller kunne vise kroppsspråket underveis i intervjuet. Telefonintervju er i dag den mest brukte varianten av intervju, dette av praktiske og økonomiske grunner. En svakhet med telefonintervju er at man da mister kontakten ansikt til ansikt, som er en stor ulempe for den ikke-verbale kommunikasjonen man får i et personlig intervju, som inneholder mye nyttig informasjon i det intervjuet pågår, men også er nyttig når det skal tolkes etterpå (Løkken & Søbstad, 2013, s. 106).

1.14 Ethiske retningslinjer

I prosessen med denne oppgaven er det flere etiske hensyn man skal man ta. Siden jeg har brukt intervju og observasjon som metode ønsker jeg først gå inn på personvern. I forbindelse med oppgaven leverte jeg en arbeidsskisse hvor jeg informerte dmmh om hvilke metoder jeg skulle bruke i min oppgave. Ved bruk av intervju som metode ble prosjektet mitt meldepliktig slik at det ble sendt inn søknad til NSD. I intervjuene mine har jeg brukt båndopptaker, hvor

jeg har transkribert intervjuet og hatt fokus på anonymitet, før jeg deretter slettet opptaket. Dette handler om det Bergsland og Jæger skriver om *konfidensialitet*, som medfører at man ikke skal offentliggjøre personlige data som kan identifisere eller avsløre deltagerens identitet. Ved innsamling av datamaterialer fra barnehage må regler for personvern overholdes (Bergsland & Jæger, 2018, s. 85). I forkant av intervju har jeg informert informantene via et samtykkeskjema som jeg legger som vedlegg i oppgaven. Informantene har krav på å få kjennskap til hva oppgaven handler om i forhold til formål med undersøkelsen og hovedtrekkene i prosjektet som skal gjennomføres. Studenter oppfordres til å utforme samtykkeskjema samt et informasjonsskriv. I et samtykkeskjema bør det komme frem hva deltageren skal være med på, samt hva materialet skal brukes til (Bergsland & Jæger, 2018, s. 83). Hvis man skal studere barn enkeltvis eller i grupper, er nærhet avgjørende om man ønsker å forstå barn og arbeide med barn i barnehagen. Når det kommer til forståelse av barn, er grunnlaget å ha teoretisk kunnskap og direkte kontakt med barn. Observasjon og intervju er viktige forutsetninger for å forstå og omgås barn på en måte som er til beste for barn og voksne. Men slike metoder får man mye informasjon som må behandles på en riktig og etisk ansvarlig måte (Løkken & Søbstad, 2013, s. 21).

Kunnskapen vi får om det enkelte barnet ved bruk av observasjon og intervju må kobles sammen med en grunnleggende respekt for barnet. I en slik sammenheng er det nødvendig å drøfte etiske spørsmål (Løkken & Søbstad, 2013, s. 21).

Analyse av innsamlede materialer må også sees i et etisk perspektiv. Konklusjoner bør ikke trekkes på tynt grunnlag og man bør ikke prøve å trekke sin kompetanse for langt, men i stede legge vekt på de usikkerhetsmomentene som finnes når man skal trekke konklusjoner (Løkken & Søbstad, 2013, s. 24). Gjennom intervju og observasjoner får man tilegnet seg mye informasjon om personer, barn og barnehagen. Denne informasjonen kommer under taushetsplikten som jeg har skrevet under på som student hos dronning Mauds minne.

Funn og drøfting

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere mine funn fra intervjuer jeg har hatt med informanter fra barnehagen jeg har valgt å ha fokus på, samt funn fra intervju av to arkitekter som har prosjektert barnehagen både i form av arkitektur og innredning. Disse funnene vil jeg drøfte opp mot teori som jeg har skrevet om i teoridelen.

Begge informantene jobber på den samme avdeling i en fargerik barnehagen, men de har ulike erfaringer med å ha jobbet på ulike avdelinger tidligere. Den nåværende avdelingen de jobber på, er preget med sterke farger. Både gulv, flere vegger, fliser over kjøkkenbenken og møblene har en skarp oransje farge og toalettet er rødt. Informantene har ulike preferanser når det kommer til farger, noe jeg kommer til å belyse når jeg presenterer funnene og drøfter dem. Informant 1, er pedagogisk leder på avdelingen og informant 2 er barnehagelærer.

I oppgaven har jeg valgt å kalle informant 1, «Hanne» og informant 2, «Siri». Jeg velger å bruke fiktive navn i oppgaven for å gjøre det mer strukturert og oversiktlig.

«På hvilken måte kan farger i arkitektur og interiør påvirke barn og personales opplevelse og bruk av barnehagens rom?»

1.15 Arkitektene om rommet

Barnehagen har åtte avdelinger, der hver avdeling er preget av ulike farger. I intervjuet med arkitektene som prosjekterte barnehagen, har jeg stilt spørsmål om hvilke målsetting de hadde i forhold til bruk rom og fargene i barnehagen.

Arkitektene forteller at planleggingen ble gjort ut i fra et romprogram fra kommunen, men at de hele veien forsøkt å lage en barnehage for barna. Målsettingen for fargene utvendig, er først og fremst identitet og å skape identitet til de ulike avdelingene. De jobber intuitivt med farger, men at man alltid er begrenset med et fargespekter. De har sett mye hvite, sterile og triste barnehager, noe de sier er unødvendig da det koster det samme å velge farger. Solveig Nordtømme skriver at et nytt barnehagebygg uttrykker både det økonomiske, ideologiske og interesser i barn og barndom (Nordtømme, 2012, s. 215).

I teoriavsnittet «Barns fargepreferanser» har jeg belyst hva Vigdis Dagsdatter Øien skriver om den betydelige bruken av hvitt og grått i nye barnehager og skoler som blir bygd i dag. (Øien, 2018, s. 304).

«Fargene er stimuli, det kan trengs i dag å sprite opp med farger. Fargene gjør noe med rommet og tar grep. Ofte er det mange ting og rot som tar opp plass. Der det er sterke farger, er det heller det som tar opp fokuset.» - arkitektene.

Psykolog Trine Helen Fjeldstad bekrefter det arkitektene sier om stimuli når hun sier farger trener den venstre hjernehalvdelen til å forklare og beskrive situasjoner og ting rundt oss, å derfor er farger så viktig for barn. Hun sier også at et rom med farger bidrar til lek og kreativitet, noe som er en viktig trening for voksenlivet (Freuchen, 2018).

Dagny Thurmann-Moe har også uttalt seg om at menneskene trenger nyanserike og behagelige fargepaletter, da fargeløse omgivelser ikke er optimale for mennesker (Freuchen, 2018). At arkitektene ønsket å lage en barnehage for barna ved å bevisst bruke farger, er noe som samsvarer med det Vigdis Øien skriver om barns fargepreferanser, om at barn elsker farger, og det å leve i en verden uten farger blir som å leve i en fargeløs verden eller som å mangle en sans (Øien, 2018, s. 304). Dette støttes også opp mot teorien Fjeldstad skriver om at farger stimulerer og er viktig for barna. Men på en annen side kan fargene også bli i overkant skarpe.

Arkitektene sier at noen av fargene er heftige, da fargene ble skarpere enn det som hovedsakelig var tiltenkt. De nevner spesifikt den oransje og røde avdelingen, de ble overasket da de så skarpheten i det ferdigstilte produktet og at dette har blitt diskutert. *«Det hender at vi har en ide, men så kommer det et bestemt produkt fra en leverandør. Det er en kabal å få matchet gulv og farge. Så har man også møbler og interiør som skal matche. Det er mye jobb både teknisk og med farger og møbler.»* -Arkitektene. De forteller at fargene er preget av dårlig tid i prosessen og at de er klar over at folk sikkert vil ha en mening om fargene. Dette er noe informantene fra barnehagen, Hanne og Siri har uttalt seg om som jeg skal gå nærmere inne på i lengre ned i oppgaven. I forhold til barns fargepreferanser, så viser Øien til undersøkelser der oransje og gul kommer nederst på listen hos barn i 3-5 årsalderen. Men på en annen side så foretrekker majoriteten av barna skarpe farger, selv om overdreven fargestimulering kan bli litt mye. Øien skriver at ut i fra fargepsykologiske og pedagogiske synspunkt kan knallfarger i uansett sammenheng ha en uheldig effekt (Øien, 2018, s. 205). Fjeldstad nevner også at man skal være forsiktig med sterke farger, særlig på barnerom, da dette har en effekt på sinnet til barnet. Jo mer intense farger man bruker, desto mer spenninger vil barna kunne oppleve. Hun sier også at en konsekvens av for sterke farger kan gi utslag for søvnvansker eller at leken blir mer uselvstendig, noe som vil kunne føre til at barnet i større grad vil søke følelsesregulering fra en voksen (Freuchen, 2018).

Med det Fjeldstad sier, sikter hun til «barnerommet», som er ganske ulikt i forhold til det pedagogiske rommet i barnehagen, da «barnerom» også er ment for å sove i, mens et pedagogisk rom er ment for noe annet. Men hvis det Fjeldstad sier om at sterke farger kan gjøre leken mer uselvstendig, tenker jeg at det kanskje også kan påvirke leken i det pedagogiske rommet i barnehagen. I rommet og i materiell vil vi i stor grad finne spor etter mennesker som har ønsket å gjøre noe med barn, barnehage og pedagogikk. Sporene forteller oss noe, de gir muligheter og begrensninger, men er likevel fylt med verdier og prioriteringer. På bakgrunn av dette kan vi si at arkitektene bidrar til å skape viktige rammer for det pedagogiske arbeidet i barnehagen (Nordtømme, 2012, s. 215). Ut i fra dette er det tydelig at arkitektene har ønsket å lage en barnehage for barn. De har sett bort i fra det triste fargeløse og lagt ned mye arbeid i treffe barns interesser i planleggingen av bygget. Både med utforming av aktivitetsrom, sanserom, malerom og verksted å på bakgrunn av fargesetting. Nordtømme sier at barna trenger innholdsrike rom som inviterer til utforsking og lek. For å kunne skape seg erfaringer som aktive subjekter, har rom og materiell stor betydning for dette. Erfaringene barna får er viktige i forhold til hvordan de oppfatter seg selv og andre (Nordtømme, 2012 s. 213). Med tanke på at noen av fargene ble veldig skarpe, som i følge fargeekspertene kan ha en negativ virkning på barn, ser jeg viktigheten av at dette er noe som arkitekter undersøker og setter seg inn i når det gjelder barnehagebygg. Sett bort i fra den oransje og gule, er barnehagen er også preget av andre flotte farger. Både lys blå, mørk blå, lilla, grønn og turkis avdelinger. I teorikapittelet «fargenes egenskaper» har jeg skrevet om egenskapene til noen av de fargene som barnehagen er preget av.

1.16 Subjektiv forståelse av fargenes påvirkning

I intervjuene har jeg stilt spørsmål til begge informantene fra barnehagen, som omhandler deres bakgrunnskunnskap og erfaringer om farge og interiør i barnehagen, samt deres egne fargepreferanser. Jeg stilte også spørsmål om personlige opplevelser rundt fargene på avdelingene.

Siri sier hun er veldig bevisst på farger fordi hun har gjort seg en del erfaringer og tanker i forhold til det, men også delvis fordi hun maler. Hun har kunnskap om komposisjoner i forhold til farger, og hva som gir balanse. Hun vet hva som gir harmoni, hvilke farger som passer sammen og hva som støtter hverandre. Dette også delvis fordi hun har jobbet i perioder med svært streke farger på avdelingene. Siri beskriver seg selv som en sensitiv person som tar

inn farger og at det gjør noe med henne. Grunntanken hennes etter å ha jobbet med så sterke farger er at hun tar inn enda mer av det og blir påvirket. Hun har lest mye om farger for lenge siden, som hun sier har blitt en del av henne. Hun sier at det ligger på en måte i hennes grunnmur. I forhold til fargepreferanse, sier Siri at hun liker balanserte farger.

«Jeg er jo en alternativ person. Å så lenge jeg kan huske, har fargene betydd noe. I forhold til at rødt er jording og lilla er toppen, akkurat som regnbuen. For meg har dette en betydning. Alle farger har en betydning og jeg bruker de bevisst» - Siri

På spørsmål om hvordan Siri opplever fargen på sin nåværende avdeling, sier hun at fargen er veldig, veldig slitsom. Fargen slår i mot henne når hun kommer inn døren. I begynnelsen ble hun utmattet og ikke viste hvor hun skulle sett blikket sitt, da fargen var så ekstrem. Men med tiden så bli fargen mindre altomfattende. Siris opplevelse av fargen kan relateres til Tove Steinbos beskrivelse om at oransje også har en uro i seg, og at den gir en følelse av at noe må skje hele tiden, og at den kan øke rastløshet hos urolige personer (Steinbo, 2020, s. 42). Ut i fra det Siri sier, kan jeg se at hun opplever fargen i barnehagens rom som urolig, og at den stjeler energi fra henne slik at hun blir utmattet.

I motsetning til Siri, sier Hanne at hun ikke har noen spesiell kunnskap når det kommer til farger og interiør i barnehagen, men litt kunnskap om at det kan påvirke. Hannes preferanser til farge, er at hun synes sterke farger er veldig fint og at det er godt med litt farger på jobben. Hun liker det bedre enn duse pastellfarger, og sier det blir litt trist å komme inn i en stue med bare pastell.

Når jeg stiller Hanne spørsmål om hvordan hun opplever fargen på sin nåværende avdeling, sier hun at det er veldig fint med sterke farger, og at hun personlig synes fargen er helt fantastisk, hun kunne kanskje tenkt seg noen roligere soner med roligere farger. Hun får masse energi av å komme på jobb og følelsen av at «hær er det fint å være». Dette kan relateres til Steinbos skrivelse om at den oransje fargeenergien oppfordrer til fysisk aktivitet og bevegelse med sin energiske utstråling som får oss til å fokusere på den positive sider og at den er et antidepressiv (Steinbo, 2020, s. 42). Ut i fra dette seg jeg at Hannes opplevelser av fargen positiv og gir henne energi, men at føler behovet for roligere soner i barnehagens rom.

Fra svarene jeg fikk av Hanne og Siri, ser jeg at de har ulike kunnskaper, erfaringer og preferanser i forhold til farger. De har også ulik opplevelse av fargen på sin nåværende

avdelingen, selv om begge er enige i at fargen er energifull. Psykolog Trine Helen Fjeldstad mener man skal være forsiktig med sterke farger, å hun påpeker at det ikke handler så mye om fargen i seg selv, men fargens styrke. Fargeekspert, Dagny Thurmann-Moe forteller at blått, blågrønt og grønt er farger mennesker generelt sett responderer best på. Hun sier at varme farger, som blant annet rødt, gult og oransje veldig grovt sett er oppkvikkende og at grønn, blå og kalde lillatoner er de kjølige tonene som virker beroligende (Freuchen, 2018). Ut i fra dette, kan den oppkvikkede effekten hos oransje relateres til Hanne og Siris opplevelse av energi på avdelingen.

Men hvor vidt det er fargen i seg selv som bidrar til opplevelsen Hanne og Siri har av fargen på avdelingen, er slett ikke sikkert. I teorikapittelet «Hva sier egentlig forskning om hvordan farger påvirker oss?» trekker jeg frem ulike synspunkter fra en artikkel der undersøkelser og forskning blir gjort av både Assisterende professor Klemens Knöferle, psykologer og fra selveste NASA. I artikkelen skrevet av Journalist Ulla Gjeset Schjølberg belyser hun ulike forskninger og undersøkelser om hvordan farger påvirker oss. Knöferle mener at man antakeligvis gjennom ulike opplevelser gjennom livet har utviklet assosiasjoner til farger. Han sier «*For selv om du tenker på naturen når du ser grønt, betyr ikke det nødvendigvis at reaksjonen din er medfødt. Antakelig har du utviklet assosiasjonen gjennom forskjellige opplevelser gjennom livet.*» (Schjølberg, 2016).

Skal vi følge Knöferles teorier om påvirkningen vi får av farger er relatert til assosiasjoner, kan Siris bredere erfaring og kunnskap om farger bidra til at hun blir påvirket i større grad enn Hanne som ikke har like bred kunnskap om farger. Dette handler da om subjektivitet. Subjektiviteten har jeg skrevet om under «mennesket som subjekt» i teorikapittelet, der jeg belyser hva Foucault sier om menneskets produksjon av subjektivitet. Han sier at subjektiviteten ikke er formet gjennom abstrakt viten, men heller gjennom kroppslige og sanselige erfaringer (Becher & Evenstad, 2012, s. 101). Det kan da handle om hvilke tidligere erfaringer Hanne og Siri som subjekter har tilegnet seg ulikt gjennom kroppslige og sanselige erfaringer gjennom livet, og at dette kan bidra til å påvirke hvordan arkitektur og farger oppleves av den enkelte.

1.17 Bruk av barnehagen rom

Etter å ha intervjuet personalet ga begge informantene uttrykk for at fargene i rommet ikke spilte på lag med de pedagogiske intensjonene. De pedagogiske intensjonene kan være ulikt hos hver enkelt person, da vi har ulike preferanser og opplever fargene og rommet. Zena O'Connor sier det er viktig å tenke på at oppfatningene vi har av farge er påvirket av flere faktorer. Sammenheng mellom farge og reaksjon kan være ulik og påvirket av faktorer som kultur, hukommelse, alder og kjønn. Hun sier at måten vi reagerer på kan variere fra person til person, å være helt forskjellig (Schjølberg, 2016).

Hannes opplevelse av fargen på avdelingen er positiv, og hun gir uttrykk for at hun liker sterke farger. Hun håper at barna får energi av den, at barna får lyst til å leke å kjenne på den samme gode energien hun får når hun kommer på tidligvakt og følelsen av at «her er det godt å være». Men hun undrer seg over at det ikke er noen stille og rolige soner på avdelingen, og at det kan være litt vanskelig å oppmuntre til å roe litt ned i hvilesoner eller kosesoner når det er en slik «kjempeenergisk farge». *«Er man sensitiv eller har anlegg for å bli lett trigget av fargene, så kan jo do-trening i et rom med en knallrød vegg som vi har bli litt vanskelig».*

Dette med hvilesoner er også min andre informant fra barnehagen, Siri også enig i. *«Det er verst når vi skal sitte å spise. At vi spiser rundt oransje bord, på oransje stoler, med oransje gulv og oransje vegger. Det blir nesten sånn... Jeg føler at et måltid fortjener så mye mer ro enn det vi får. Det at vi skal kunne falle til ro å kose seg med maten og ha et fint måltid, men så føler jeg at jeg har en motstand der da. At fargen gir meg en motstand som jeg ikke kan gjøre noe med.»* Siri føler at fargen generelt får aktivitetsnivået opp når de skal gjennomføre ulike aktiviteter i barnehagehverdagen. Hun tar samlinger som et eksempel, at de kan være vanskelig å gjennomføre, og at det krever flere voksne enn hva det ville gjort på en annen avdeling. Men legger til at de er flere barn på avdelingen hun er på nå, i motsetning til de avdelingene hun har vært på tidligere.

Ut i fra dette ser jeg at fargen kan påvirke personalet på ulike måter, og at det også påvirker de pedagogiske mulighetene for bruk av rommet. Becher & Evenstad tar også opp barnehagelærernes ulike oppfatning av fysisk miljø. I forhold til tilnærmingen av nyere bygg sier de at det er mange som fremhever at bygget byr på nye muligheter, samtidig som mange også opplever de nye barnehagene som en strevsom og utydelig ramme for barnehagevirksomheten. Becher & Evenstad påpeker at personalets kompetanse og motivasjon vil spille inn, men at selve bygget også vil være en medvirkende faktor for hvilke muligheter som skapes (Becher & Evenstad, 2012, s. 102). Siri nevner at hun har jobbet med

interiøret for å forsøke å dempe den oransje fargen inne på avdelingen. Og at hun bruker sin kunnskap om komposisjoner og tilføyd blått som er komplementærfargen til oransje. Hun har hentet inn blå sofa, duker og malt blå bilder. Hun sier hun har kommet et stykke på veg, men at det mye som gjenstår for at hun kan synes det er behagelig å være der.

Hvis vi skal lytte til det fargeekspertene sier om hvordan den oransje fargen oppfordrer til bevegelse og fysisk aktivitet og at den påvirker oss mennesker, så kan jeg på en måte forstå at fargen kan være utfordrende når informantene sier de skal legge til rette for de rolige stundene i barnehagen (Steinbo, 2020, s. 42). Men på en annen side så ser jeg også viktigheten av det Jørgen Moe sier om at selv om det er begrenset hvor mye man kan bidra for å påvirke arkitekturen i barnehagen, så har man en viktig stemme når det kommer til romlige løsninger og interiør. Det er pedagogene i barnehagen som har ansvaret for romløsning, selv om det ofte er en konflikt mellom det som mer det beste for barnet, og de voksnes preferanser (Moe, 2018, s. 179). Ut i fra dette ser jeg at fargene påvirker tankene pedagogene har om hvordan de skal bruke de ulike rommene til ulike aktiviteter. Jeg har ingen fasit på hva som er riktig eller galt, men jeg ser viktigheten av å tenke over om det faktisk er en utfordring for «barns beste» at barna har litt ekstra energi, eller om det går på personalets preferanser når det kommer «regulert lek» eller «riktig lek». Jeg mener ikke at personalets opplevelser ikke er viktig, men viktigheten av at man stiller seg spørsmål hva som definerer den riktige leken, eller hvordan et måltid skal være. Selv om en barnehage er utarbeidet for barna, er det også viktig at de voksne skal trives på arbeidsplassen sin.

1.18 Rommets muligheter

Tidligere i kapittelet har jeg vært inne på arkitektens tanker om prosessen av å bygge barnehagen, samt pedagogenes opplevelser av fargene i barnehagebygget.

Jeg vil nå se nærmere på funn som omhandler rommets muligheter i det pedagogiske arbeidet. I intervjuet med arkitektene forteller de at prosjektet var utformet med både lekerom, sanserom, verksted og malingsrom. Noe som passer godt i forhold til rammeplanens fagområdet, kropp, bevegelse, mat og helse, der det står at «*Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt.*» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 49). Det de pekte ut som interessant går på utforming av barnehagen og pedagogikk, i forhold til åpenhet mellom rommene med tanke på støy. Gjennom hele barnehagen på to etasjer går det en lang og åpen korridor med dører

som avgrensning mellom avdelingene. På hver avdeling er denne korridoren innredet med garderobeløsninger i samme farge som resten de enkelte avdelingene. Korridoren til mine informanter var innredet med sofa og bøker. Men selv om korridoren er innredet som en lesestol, så jeg i deltagende observasjoner i barnehagen at den oppmuntret til aktiv lek og løping frem og tilbake for barna. Dette er også noe informant Hanne også nevner når spørker med at de kaller avdelingen 60-meteren, da fargen innbyr til en spurt gjennom avdelingen, som hun sier er kjempegøy. På et av rommene som grenser til denne korridoren, har avdelingen et lekerom som er tiltenkt aktiviteter. Hanne sier at der er man aktive og det er lov å herje. Men når barna kommer ut av lekerommet, kommer de inn i korridoren som igjen inviterer til «spurt», som Hanne sier. Siri beskriver den som slitsom å være i. Når barna løper i korridoren, forsøker hun veilede de inn på lekerommet for å lære de hvor det er lov til å være aktive. Michel Foucault sier noe om hvordan pedagogikken og de fysiske omgivelsene spiller sammen på måtet som muliggjør eller vanskeliggjør barn som aktive subjekter. Rommets innredning sier noe om hvor det er lov til å klatre, løpe eller hvor det forventes at de må holde seg i ro. Barna styres av på ulike måter gjennom verbale uttrykk og organisering. (Nordtømme, 2012, s. 218). «*I følge konstruksjonistiske perspektiver inneholder ikke fysiske strukturer, materiell som leketøy, eller verktøy noen iboende mening eller betydning i seg selv, men mening skapes i møte med en bruker i en kulturell kontekst*» (Becher & Evenstad, 2012, s. 101). Ut i fra dette kan jeg se at intensjonene arkitektene hadde, var å lage avgrensede rom som var tiltenkt ulike aktiviteter. Korridoren var i utgangspunktet et skille mellom avdelingene for å unngå støy, men fikk motsatt effekt, da pedagogene opplever rommet som utfordrende. Det kan da tyde på at det er viktig å inkludere pedagogisk personalet i planlegging av barnehagen for at rommene skal spille på lag med pedagogiske intensjoner. Becher & Evenstad er inne på dette når de sier at det ikke finnes forskning som gir holde punkter for å hevde at ulike måter å organisere arealer i barnehagen på som i seg selv hemmer eller fremmer pedagogisk målsetting. Men at det finnes forskning og erfaringer som sier at dialogen mellom arkitektur og pedagogiske målsettinger er veldig viktig. Et samspill mellom arkitekturmessige og pedagogiske ideer kan bidra til å støtte opp under hverandre. På den måten må materialitet i pedagogiske institusjoner tenkes sammen med pedagogiske intensjoner (Becher & Evenstad, 2012, s. 95).

Oppsummering av oppgaven/ Avslutning

Prosessen i denne oppgaven har vært spennende og lærerik. På bakgrunn av problemstillingen har jeg forsøkt å belyse ulike faktorer som kan være med å spille inn på hvordan mennesker blir påvirket av farger og hvilke konsekvenser dette har for bruk av barnehagens rom.

Gjennom intervju av arkitekter og personalet har jeg tilegnet meg ny kunnskap. For meg har det vært avgjørende å få innsikt hvilke bakgrunnskunnskaper og preferanser personalet har, samt deres erfaringer og opplevelser av farger i barnehagen. Et interessant perspektiv har vært tanker arkitektene har hatt rundt planleggingen av barnehagen.

Ved å intervju de to profesjonene, samt å undersøke ulike teorier som støtter opp under de ulike temaene har jeg lært mye, da det finnes mange meninger og ulike forskning innen farger. Etter denne oppgaven og på bakgrunn av egne erfaringer føler jeg at jeg kan si at fargene påvirker oss. Men om fargene har en universell påvirkning, eller om det er individuell eller kulturell påvirkning kan jeg ikke svare på. Oppgaven gir ingen konklusjon om enten eller, men den kan kanskje bidra til tanker rundt subjektivitet, og at vi som individ påvirkes ulikt. Viktigheten av det som har kommet frem i denne oppgaven, føler jeg er samarbeid mellom pedagoger og arkitekter når det kommer til barnehagebygg. Jeg tenker at begge profesjonene sitter på god og viktig kunnskap på hvert sitt felt. Men et større samarbeid mellom dem kunne ført en organisering av barnehagebygget som fremmer pedagogisk målsetting i høyere grad. Ved å sette sammen pedagogenes kunnskap om barn og det pedagogiske arbeidet, og arkitektens kunnskap tror jeg hadde vært positivt for barnehagens fysiske miljø, og enda viktigere, for «barnets beste».

Litteraturliste

- Becher, A. A. & Evenstad, R. (2012). Muligheter og utfordringer mellom materialitet og pedagogisk virksomhet. I A. Krogstad, G. K. Hansen, K. Høyland & T. Moser (Red.), *Rom for barnehage: Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø* (s. 93 – 113). Bergen: Fagbokforlaget.
- Bergsland, D. M. & Jæger, H. (2018). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland & H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s. 51- 87). Oslo: Cappelen Damm.
- Freuchen, M. (2018, 5.mai). Psykolog: feil fargevalg kan gi barn søvnevansker. *Familieklubben*. Hentet fra: <https://familieklubben.no/familieliv/psykolog-feil-fargevalg-kan-gi-barn-soevnvansker/264>
- Guðmundsdóttir, S. (2015). Den kvalitative forskningsprosessen. I T. Moen & R. Karlsdóttir (Red.), *Sentrale aspekter ved kvalitativ forskning* (s. 15- 31). Bergen: Fagbokforlaget.
- Kleven, A. T. (Red.). (2016). *Innføring i pedagogisk forskningsmetode: En hjelp til kritisk tolkning og vurdering* (2.utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Hentet fra: <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Løkken, G. & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Moe, J. (2018). Materialer, form og rom – inne og ute. I N. S. Frisch, M-A. Letnes & J. Moe (Red.), *Boka om kunst og håndverk i barnehagen* (s. 157 – 195). Oslo: Universitetsforlaget.
- Moen, T. & Karlsdóttir, R. (2015). Innledning. I T. Moen & R. Karlsdóttir (Red.), *Sentrale aspekter ved kvalitativ forskning* (s. 9-14). Bergen: Fagbokforlaget.

Nordtømme, S. (2012). Muligheter i mellomrom! I A. Krogstad, G. K. Hansen, K. Høyland & T. Moser (Red.), *Rom for barnehage: Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø* (s. 213 – 227). Bergen: Fagbokforlaget.

Rienecker, L., Jørgensen, S. P. & Skov, S. (2013). *Den gode oppgaven: Håndbok i oppgaveskriving på universitet og høyskole* (2.utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Schjølberg, G. U. (2016, 21.april). Hva gjør farger med oss? *Forskning.no*. Hentet fra: <https://forskning.no/psykologi-spor-en-forsker/hva-gjor-farger-med-oss/424755>

Steinbo, T. (2020). *Fargene forteller* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm AS.

Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (3.utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Thurmann-Moe, D. (2017). *Farger til folket*. Oslo: Cappelen Damm.

Wise, K. B. & Wise, A. J. (1988). *The Human Factors of Color in Environmental Design: A Critical Review* (NASA Contractor Report 177498). California: Ames Research Center.

Øien, D. V. (2018). Farge. I N. S. Frisch, M-A. Letnes & J. Moe (Red.), *Boka om kunst og håndverk i barnehagen* (s. 293 – 334). Oslo: Universitetsforlaget.

Vedlegg

1.19 Samtykkeerklæring

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«BHBAC3910 - Bacheloroppgave - Musikk, drama, kunst og håndverk»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å undersøke hvilken betydning bruk av farger kan ha i barnehagens rom. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formålet med prosjektet er å undersøke tema Barn og rom, og hvilken betydning farger kan ha for bruk av barnehagens rom. Dette er et tema jeg har interesse for, å derfor ønsker jeg at denne oppgaven vil gi meg kunnskap innen utforming og tilrettelegging av de ulike rommene, som vil ha betydning for meg som barnehagelærer. Omfanget av prosjektet blir å undersøke teorier, intervjuer personal i barnehagen, styrere og arkitekt. Dette gjøres om til datamaterialer som jeg skal undersøke nærmere.

Foreløpig problemstilling:

Hvilken betydning kan farger ha i bruk i barnehagens rom, for personalet og for barna?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metode som blir brukt er intervju. Intervjuet kan ta 20 - 60 min og det vil enten bli brukt lydopptaker som deretter transkriberes eller notater underveis i intervju. Lydopptaket lagres kun på opptaker, uten internett-tilgang og slettes etter transkribering.

I denne oppgaven skal jeg også samle inn data fra andre kilder via intervju, som bl.a. barnehagestyrer, pedagoger og øvrige personalet i barnehagen.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- Få rettet personopplysninger om deg
- Få slettet personopplysninger om deg
- Få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Ved behandlingsansvarlig institusjon vil veileder Jørgen Moe & Johanne Rimul ha tilgang til opplysninger. Navn og kontaktopplysninger anonymiseres.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg/vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 22.05.20. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved.

Vårt personvernombud: Hans Christian Ristad, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Samtykke kan innhentes skriftlig (herunder elektronisk) eller muntlig. NB! Studenten må kunne dokumentere for veileder at du har gitt informasjon og innhentet samtykke fra de du registrerer opplysninger om. Vi anbefaler skriftlig informasjon og skriftlig samtykke som en hovedregel. Hvis foreldre/verge samtykker på vegne av barn eller andre uten samtykkekompetanse, må du innhente tillatelse fra foreldene.

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet BHBAC3910 - Bacheloroppgave - Musikk, drama, kunst og håndverk, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til å delta i intervju:

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 22.05.20 kl. 15.00

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

1.20 Intervjuguide personalet

Intervju personalet

Hvilke kunnskap og erfaring har du om farger og interiør i barnehagen?

1. Hvilken bakgrunnskunnskap har du av farger og fargenes betydning?
2. Har noe noen spesielle Interesser/hobbyer knyttet til farge?
3. Har du noen spesielle preferanser i forhold til fargebruk? Kalde, varme, lyse mørke farger?
4. Hvor lenge har du jobbet i denne barnehagen?
5. Har du jobbet i andre barnehager enn denne?
6. Oppfølgings spm.: Hvordan var fargene og interiøret på barnehagen du jobbet i tidligere?

Hvilke personlige opplevelser har du av farger og interiør i barnehagen?

7. Hvordan opplever du fargene på din nåværende avdeling?
8. Hva tenker du de ulike rommene og fargene inspirerer til på avdelingen?
9. Hvilke muligheter ser du i forhold til fargene på rommene?
10. Ser du noen begrensninger i forhold til fargene på rommene?
11. Hvilke inntrykk har du av hvordan barna opplever fargene på avdelingen?
12. Har du jobbet på noen av de andre avdelingene i barnehagen?

13. Oppfølgings spm.: Hvilke ulikheter har du opplevd med å jobbe på en annen avdeling når det kommer til rommet og fargene?

Hvilke tanker har du om fargenes påvirkning for utforming og bruk av rom?

14. Har fargen betydning for hvordan dere utformer rommet? Hvordan?

15. Har fargene betydning for hvilke aktiviteter rommet blir brukt til eller hvordan dere anvender rommet?

16. Ikke alle rom på en enkelt avdelingen har de samme fargene. På hvilken måte har det betydning for hvordan dere bruker rommene?

17. Opplever du at fargene på avdelingen byr på noen utfordringer? Hvilke?

18. Hvis du hadde fått mulighet eller midler til det, er det noe du hadde ønsket å forandre på i forhold til farger og interiør på noen avdelinger? Hvorfor?

19. Hva tenker du kunne gjort det bedre?

1.21 Intervju Arkitekter

Intervjuguide arkitekter

1. Barnehagen har ulike farger på avdelingene, hvilke målsetting har dere for å bruke disse fargene i barnehagen?
2. Hvilke tanker har dere gjort dere i forhold til de ulike fargene?
3. Sto det skrevet i beskrivelsen av prosjektet barnehagen fargevalg for prosjektet?
4. Oppfølgings spørsmål: Hva sto beskrevet?
5. Hva tenker dere rommene og ulike fargene inspirerer til?
6. hvordan har dere tenkt at fargene har betydning for barns bruk av de ulike rommene? Hvilken sammenheng ser dere mellom fargene og bruk av rommene?
7. I forhold til fargesymbolikk og følelser virker farger ulikt på mennesker, hvordan har dere tenkt at de sterkeste fargene kan påvirke barn og personalet i barnehagen?